

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. I. Referuntur duæ opiniones damnatæ, & præmittuntur aliqua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

mutuatori à mutuuario (improprie
vltimur his nominibus, cum præmiū
non detur pro mutuo, sed pro alijs
contractibus, qui admiscuntur) sed
non datis pignoribus à mutuuario,
dantur pro præmio duodecim pro
centum: ergo datis pignoribus, non
possunt dari pro præmio duodecim
pro centum. Et idem est, cum mu-
tuarius dat fideiussorem. Quod
quidem intelligendum est, quando
constat, pignora esse secuta, vel quia
constat illa non esse aliena; vel si
aliena sunt, data esse à vero Domi-
no ad oppignorandum illa. Et simi-
liter, quando constat fideiussorem
esse locupletem, quantum sufficit ex
communi existimatione ad securita-
tem solutionis.

DISERTATIO XXVI.

*An liceat imponere falsum cri-
men alicui, pro defensione
proprij honoris, aut
famae?*

CAPVT I.

*Referuntur duæ opiniones dam-
natæ, & præmittuntur
aliqua.*

SYMMARIVM.

*An Caramuel sit Author harum pro-
positionum damnatarum? num. 2.
& seqq.*

*Proponitur eius conclusio tradita in
editione novissima. num. 4.*

*Referuntur alij Authores, qui eandem
conclusionem tuentur. num. 6.*

*Qui Authores dixerint, illud peccatum
esse veniale. num. 7.*

*An damnatio hæc extendatur ad om-
ne testimonium falsum, etiã extra-
iudiciale? num. 8.*

*Quot quæstiones discutiendæ sint?
num. 9.*

1. **P**ropositio quadragesima ter-
tia ex damnatis hæc est:
*Quid ni, nisi veniale sit, detrahentis
authoritatem magnam sibi noxiam
falso crimine elidere? Et quadrage-
sima quarta, quæ eiusdem ordinis
est, ita se habet: Probabile est, non
peccare mortaliter, qui imponit fal-
sum crimen alicui, vt suam iustitiam,
& honorem defendat. Et si hoc non est
probabile, vix erit opinio probabilis in
Theologia.*

2. Hæ propositiones communi-
ter attribuuntur Caramueli. Et Ama-
dæus Guimenius, tract. de Charitat. ^{Cito}
prop. 7. num. 3. refert ex Caramue- ^{Carago}
le in Theol. fundam. num. 1151.
hæc verba [viginti, & plures Doc-
tores asserere, eum, qui imponit
falsum testimonium alicui, vt suam
iustitiam, & honorem defendat,
non peccare mortaliter.]

3. Sed in editione Lugdunensi,
an 1657, qua vtor, aliter discurret ^{Caram}
Caramuel. Nam fund. 61. num. 1802.
hanc statuit primam conclusio-
nem. [Innocens falso accusatus
non potest crimen imponere falso
testi, si tale illud sit, quod testimo-
nium non infirmet; potest autem im-
ponere tale, quod falsum testimo-
nium infirmet. Potest, inquam, quin
peccet contra iustitiam, & teneatur
ad aliquam restitutionem; quia pec-
cabit contra veritatem.]

4. Secundam conclusionē sta-
tuit num. 1823. [Non est possibilis
casus, in quo innocens falso accusa-
tus possit sine mortali imponere cri-
men falso testi, quod eius testimo-
nium infirmet. Ergo impositio eius-
modi numquam erit iusta defensio,
sed semper vel vindicta, vel periu-
rium.]

rium. Quod clarissime ostendo: nam vel Titius per iniuriam apud tribunalia traductus contra accusatorem deponit calumniam cum iuramento, vel sine iuramento: si primum, erit periurus; si secundum, non acceptabitur in iudicio eius depositio. Ergo quocumque se vertat, reus erit peccat mortalis: peccabit enim mortaliter, si peieret, & mortaliter etiam, si sine moderamine inculpatæ tutelæ, iniquo testi falsum testimonium imponat. Omitto ipsū mendacium; nam mentiri Reipublicæ in materia gravi, etiam præcisio iuramento, est grave peccatum.

5. Itaque Caramuel, quamvis forte in alia editione affirmaverit eas propositiones dānatas, in hac tamen editione Lugdunensi, in qua multa revocavit, quæ olim tradierat, affirmat, eum, qui falso accusatori objicit crimen falsum, & si ea exceptio proficit ad defensionem falso accusati, peccare mortaliter contra veracitatem, non tamen contra iustitiam.

6. Et quidem hanc sententiam cum hac præcisione, & distinctione docuerunt non pauci Doctores. Illā enim sic defendit Lugo Card. tom. 2. de iust. disp. 40. sect. 2. num. 26. & apud ipsū Bañez, Ioannes de la Cruz, Ledesma, & Orellana. Dixit autem Lugo Card., eam opinionem esse speculative probabilem; quia cum dicat, esse peccatum mortale contra alias virtutes, ea opinio non pertinet ad praxim, sed ad speculationem. Ait enim num. 27. [similiter in nostro casu monuimus, licet nō peccetur cōtra iustitiā in testē, imponendo illi crimen falsum; peccari tamen contra alias virtutes, & quidem peccatur etiam contra iustitiam legalem, proponendo accusationem falsam, conando decipi iudicem in illa parte iudicij, condem-

nando testem ob crimen nunquam ab ipso commissum]

7. Est tamen advertendum, quod aliqui ex Authoribus citatis expressè dixerunt, solum peccare venialiter illum, qui falsum testimonium imposuit contra testem falsum testimonium dicentem contra illum in iudicio. Ita teste Diana part. 3. tract. 5. resol. 4. Ioannes de la Cruz, in director. præcept. 8. art. 4. dub. 17. concl. 1. sic differit: [Bañez, & Ledesma, cum Orellana, probabiliter sentiant, esse solum peccatum *veniale* obijcere testi iniquo crimen falsum, secluso periurio in obijciente, & testibus ad hoc inducendis]

Diana.
Cruz.
Bañez.
Ledesma
Orellana.

8. Præmittendum etiam est, damnationem hanc extendi, non solum ad testimonium falsum, quod imponitur in iudicio testi iniquo; sed etiam ad testimonium falsum, quod extra iudicium imponitur detrahenti graviter. Nam propositiones damnatæ, id non limitant ad testem, neque ad iudicium; loquuntur enim universaliter de falso testimonio dicto contra quemlibet infamantem.

9. Ex quibus omnibus quatuor quæstiones resultant. Prima, an sit peccatum mortale imponere crimē falsum testi in iudicio testificanti falsum; an etiam extra iudicium? Et quomodo opinio negativa subiaceat huic damnationi? Secunda, an sit contra iustitiā, quod testi crimen falsum testificanti contra Titium in iudicio, Titius imponat falsum crimen? Et, an opinio docens, id esse peccatum mortale, sed non contra iustitiam, incurrat damnationem? Tertia, an sit contra iustitiam, quod extra iudiciū Titius imponat crimē falsum detrahenti gravissimam famā suam? Et, an opinio docens, id esse peccatum mortale, sed non contra iustitiam, incurrat damnationem? Quarta, an reus falso accusatus de gra-

Lugo.
Bañez.
Cruz.
Ledesma.
Orellana.

vi crimine, possit manifestare delictum occultum accusatoris, vel testis; præcipue si id non possit probare? Et, an opinio docens, id esse licitum, subiaceat huic damnationi? Quartum singulæ per singula capita discutientur.

CAPVT II.

An sit mortale, si quis in iudicio, vel extra, falso infamatus, imponat crimen falsum infamatori; Et quomodo opinio negativa subiaceat damnationi?

SUMMARIVM.

Certum est, quod falso accusatus peccat mortaliter, imponendo crimen falsum actori, vel testi num. 10.

Prima probatio per dilemma. num.

11.

Defenditur dilemma ab obiectione Lumbierij. num. 12.

Secunda probatio ex eo, quod nunquam est licitum dicere falsum. num. 13.

Falso infamatus extraiudicialiter, peccat mortaliter imponendo crimen falsum datractori. num. 15.

Ea impositio falsi criminis non est defensio, sed vindicta privata. num. 16. & seqq.

Doctrina opposita subiacet damnationi. num. 19.

Colligitur ex propositione 44, non esse reprobata sententiam de sequenda opinione minus probabili. n. 20.

10. **S**it prima conclusio. Certum est, & indubitatum, Titium peccare mortaliter, si in iudicio, falso accusatus, imponit falsum crimen accusatori, vel testi. Hanc propug-

nant melioris notæ Doctores, P. Molina tom. 5. de iust. tract. 4. disp. 24. num. 2. P. Thomas Sanchez tom. 2. Confil. lib. 6. cap. 5. dub. 20. num. 4. Lugo Card. tom. 2. de iust. disp. 40. sect. 2. num. 25. Caramuel cap. præced. relatus, & quam plures alij. Et hæc est expressa sententia S. Thomæ 2.2. quæst. 69. art. 2., vbi proponit eam quæstionem, *Virū accusato liceat calumniose se defendere?* Et inter alia respondet: *Falsitatem tamen proponere in nullo casu licet alicui.* Quod mira claritate profertur, & ex contextu patet loqui de culpa gravi.

11. Probatur primo ex Lugo Lug. Cardinali. [Quia vel deservit ad defensionem, vel non? Si non deservit, erit infamatio iniusta proximi sine necessitate, vel vtilitate: si deservit, hoc erit probando illam per testes, qui cum debeant iurare, committent peccatum periurij, & per consequens eos ad hoc hortari, erit peccatum mortale.] Hoc eodem argumento vitur Caramuel verbis relatis supra cap. præced.

12. Hoc argumentum putat esse inefficax Lumbier in expositione propositionum 43. & 44. num. 1918. Obijcit enim, quod ad minuendam autoritatem infamatoris sufficit simplex affirmatio extraiudicialis. Sed in hoc perperam discurrit: nam vel loquitur de reo infamato in iudicio, vel de infamato extra iudicium? Si de hoc secundo loquitur, non est ad rem; quia præfati Authores, qui id argumentum efformant, loquuntur de reo, qui in iudicio accusatur falso de crimine gravi. Si vero loquitur de infamato in iudicio, negat evidentiam. Vt enim minuat autoritatem accusatoris, aut testis, ne sibi noceat; nihil profunt ea, quæ extraiudicialiter profert.

13. Probatur secundo ex S. Thoma.